

CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN VAN DE CAMPAGNE 'OUR MEDICINES, OUR RIGHT' VOOR RECHTVAARDIGE TOEGANG TOT MEDICIJNEN IN NEDERLAND

Sinds maart 2017 heeft de 'Our Medicines, Our Right' campagne zich ingezet voor publieke bewustwording over te dure medicijnen. Ook hebben we de overheid aangespoord om actie te ondernemen wat betreft deze dure medicijnen en het gebrek aan transparantie in de prijsstelling en vergoedingsbeslissingen. Bovendien hebben we vragen gesteld bij de geheimhouding van de onderzoeks- en ontwikkelingskosten door de farmaceutische industrie, inclusief de ontvangen publieke middelen.

Hier volgen de belangrijkste conclusies en aanbevelingen:

Hoewel de overheid zich inzet om de toegang tot medicijnen in Nederland te verbeteren, is het onduidelijk in welke mate haar inspanningen effectief zijn. Tevens ontbreekt een **overkoepelende aanpak** tussen de verschillende ministeries.

Concurrentie

Huidige stand van zaken: gebruik van de

flexibiliteit van het TRIPS-verdrag is een goede manier om concurrentievervalsing op de farmaceutische markten tegen te gaan. Dit omvat onder andere de toepassing van **dwanglicenties** en is de afgelopen jaren al meermaals als optie aangedragen in onderzoeken. Tot op heden heeft dit helaas niet geleid tot concrete politieke actie. De ministeries van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en Economische Zaken en Klimaat (EZK) hebben een [commissie van experts](#) in het leven geroepen om dwanglicenties te onderzoeken, maar bij de totstandkoming van deze werkgroep ontbrak het aan verantwoording en transparantie.

Aanbeveling: het kabinet moet woorden omzetten in daden en TRIPS-flexibiliteiten, bijvoorbeeld dwanglicenties, inzetten om competitie in de farmaceutische markt te garanderen. Het is van belang dat de benodigde wetswijzigingen (zoals over EU-data exclusiviteit) worden aangekaart en besproken.

Nederlandse invloed in de EU

Huidige stand van zaken: Nederlandse

standpunten over toegang tot medicijnen hebben een belangrijke rol gespeeld bij het initiëren van beleidsinitiatieven door de Europese Commissie die kunnen leiden tot wetswijzigingen met positief gevolg voor toegang tot medicijnen. Op Europees niveau is Nederland nauw betrokken bij beleidskwesties rondom aanvullende beschermingscertificaten (ABC).

Aanbeveling: het is cruciaal dat de overheid zich blijft inzetten voor betere toegang tot medicijnen op Europees niveau. Zo moet ze ervoor pleiten dat de door het Europees Geneesmiddelen Agentschap (EMA)-goedgekeurde medicijnen in alle EU-lidstaten op de markt komen, dat TRIPS+ clausules worden geweigerd uit EU-handelsovereenkomsten en dat informatie-uitwisseling over medicijnprijzen en verkoopvolumes tussen EU-lidstaten verbeterd wordt. Daarbij zou de Tweede Kamer ook betrokken moeten zijn bij andere actuele EU-discussies: de herziening van de prikkels voor innovatie van intellectuele eigendomsrechten, hervormingen in de beoordeling van gezondheidstechnologieën (Health Technology Assessments), en herziening van wetgeving over klinische studies.

Alternatieve manieren van innovatie

Huidige stand van zaken: op binnenlands en internationaal niveau steunt de overheid de ontwikkeling van alternatieve mechanismen voor innovatie, met name manieren die gericht zijn op de ont koppeling van de ontwikkelkosten en de medicijnprijs (delinkage).

Aanbeveling: het is belangrijk dat de overheid onderzoek doet naar alternatieve delinkage-based modellen, waar monopolies niet de prikkel tot innovatie vormen, en hier in investeert. Tegelijkertijd is essentieel dat het Onco de Instituut, Fair Medicines, de Global Antibiotic Research & Development Partnership en soortgelijke initiatieven blijven voortbestaan en ‘best practices’ worden geïdentificeerd en gerepliceerd.

Universiteiten en publieke onderzoeksinstituten

Huidige stand van zaken: de “[Tien principes voor](#)

Deze aanbevelingen worden gesteund door Wemos en Commons Network

[Maatschappelijk Verantwoord Licentiëren](#)” van de Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra (NFU) zijn een belangrijke stap vooruit naar verantwoordelijke besteding van publiek geld. Op dit moment schieten Nederlandse universiteiten tekort in de [transparantie van klinische studies](#).

Aanbeveling: de activiteiten van alle instituten die publieke middelen ontvangen moeten transparanter, in het bijzonder bij publiek-private samenwerkingen. De Tweede Kamer moet ervoor zorgen dat de NFU-principes bindend en controleerbaar worden. Universiteiten moeten streven naar een toename in de rapportage van de onderzoeksopzet, ontwikkeling, kosten en resultaten van klinische studies. Daarbij is het van belang dat Nederland expliciet steun uit voor het ‘[access to documents policy](#)’, dat transparantie bevordert in het EMA-beheer van Clinical Result Studies (CRS), gezien de [recente ontwikkelingen](#) in de Rechtbank van de Europese Unie.

Regionale samenwerkingsverbanden

Huidige stand van zaken: de overheid is succesvol geweest in het initiëren en aangaan van samenwerkingsverbanden zoals BENELUXAI en het International Horizon Scanning Initiative.

Aanbeveling: het is van wezenlijk belang dat BENELUXAI en vergelijkbare samenwerkingsovereenkomsten blijven bestaan. Daarbij is het raadzaam om samenwerkingen te verdiepen door gezamenlijke inkoop en prijsonderhandeling op een transparante manier. Ook moeten de mogelijkheden voor coördinatie met andere initiatieven, zoals de Valleta declaration of de Visegrad Group worden onderzocht.

Voor meer informatie:
Jaume Vidal Senior Policy Advisor, European Projects
jaume@haiweb.org
+31 20 412 4523
www.haiweb.org

Lees hier onze volledige beleidsnota in het Engels:
bit.ly/commitmentsrightsobligations